

VIITORUL ROL

MARGARETA POGONAT

De câte ori avem prilejul să revenim asupra biografiei artistice a Margaretei Pogonat, valoare sigură a filmului românesc, constatăm cu uimire numărul mic de roluri jucate de ea pe scenă. Nu putem ști ce capricii ale hazardului guvernază destinul, în teatru, al acestei remarcabile actrițe, care ajunge pe scenă doar din când în când, parcă din greșeală. Dacă spațiul ne-ar îngădui, asupra acestui punct ar merita să stăruim.

Din 1974, de când o știm în colectivul Teatrului „Nottara”, Margareta Pogonat a jucat numai în spectacolele: *Patru lacrimi* de Viktor Rozov, *Oameni felurii* de Teodor Holban, *Sentimente și naftalină* de Sidonia Drăgușanu, *Carambol* și *Pensiunea doamnei Olimpia* de I. D. Șerban.

În piesa *Omul care face minuni* de Radu F. Alexandru, Margareta Pogonat repetă rolul Silvia. Regia: George Rafael. Concomitent, lucrează la serialul TV *Lumini și umbre* (scenariu de Titus Popovici), cu regizorii Andrei Blaier și Mircea Mușean.

„Mărturisesc că despre Silvia mi-ar plăcea să vorbesc abia după premieră. Totuși, am să încerc să formulez câteva gânduri, despre felul cum o văd, cum încerc s-o înțeleg.

De la prima lectură, am fost alături de această femeie, care trăiește conform principiilor sale, care nu acceptă umiliința și compromisul. Silvia apare în piesă într-o confruntare cu tânărul Andrei, soțul fiicei sale; în această discuție, ea pledează cu toate argumentele logice și afective pentru responsabilitate morală, pentru demnitate. Voi încerca să construiesc personajul astfel încât să-i scot în evidență calitățile umane de care a dat și dă dovadă, compunind, pe baza datelor pe care rolul le sugerează, o identitate umană care să îndreptățească puterea ei de sacrificiu.

Silvia și-a ales singură soarta. Din mândrie, din orgoliu? A considerat că, spre a da un sens vieții, oamenii trebuie să-și creeze, fiecare pentru sine și pentru cei din jur, un climat de sinceritate și de respect reciproc.

Pentru a doua oară, viața o pune în fața unei grave decepții: ginerele ei manifestă același tip de arivism și dorință de parvenire, ca fostul ei soț. Comportându-se așa cum îi dictează conștiința sa de mamă, va găsi și de data aceasta, când e în joc soarta fiicei ei, puterea să-taie răul din rădăcină.

E nevoie de o mare experiență de viață ca să ajungi la sufletul acestei femei, ca s-o urmezi pînă în final. La început de repetiții, încerc să-mi însușesc intransigența ei, lucrînd într-o înțelegere armonioasă cu regizorul George Rafael“.

telex-„,teatrul“●telex-„,teatrul“●telex-„,teatrul“

Bucureștenii au, în sfîrșit, o mai bogată stagiune teatrală estivală. O măsură binevenită face ca teatrele să-și ia concediile în mod eșalonat, astfel încît, în această vară, vom avea spectacole seară de seară. ● Prin reamenajarea Arenelor Romane, o nouă grădină de vară, și încă dintre cele mai încăpătoare, mai bine dotate, oferă gîz-

duire spectacolelor teatrale. E foarte bine. ● La începutul lunii iulie, trei teatre bucureștene au organizat concursuri în vederea angajării unor cadre artistice. Este vorba de Teatrul Giulești, Teatrul de Comedie și Teatrul „Ion Creangă“. Sperăm să-i vedem la lucru, pe fericirii cîștigători ai concursurilor, încă de la înce-

putul viitoarei stagiuni. ● Teatrul Mic a adus un frumos omagiu regretatului poet și eseist A. E. Baconski, organizînd o expoziție a acuarelelor acestuia. ● În ultimele zile de activitate din stagiunea trecută, Teatrul de Comedie a început repetițiile cu piesa Sentimental-tango de Teodor Mazilu, în regia lui Alexandru Colpacci și

VIITORUL ROL

ION CARAMITRU

Am mai avut prilejul să scriu, la rubrica „Viitorul rol”, despre Ion Caramitru. Pe cât posibil, căutam să subliniez stilul propriu de interpretare al acestui actor intelectual, dispunând de un cuprinzător sistem de repere culturale, dotat cu gust sigur și cu un remarcabil discernământ în alegerea mijloacelor de expresie. Cu riscul de a mă repeta, observ că teatrul shakespearean exercită asupra lui o chemare magnetică; și fisei sale de creație i se va adăuga rolul Pericle.

„Momentul e important pentru mine, în primul rând fiindcă reînnoiește firul experienței rolurilor shakespeareene, înce-

pută în studenție, cu Hamlet, continuată la Teatrul Național, cu Romeo, iar la Teatrul „Bulandra”, cu Octaviu Cezar (*Iuliu Cezar*), Feste (*A douăsprezecea noapte*), Ferdinand (*Furtuna*); în al doilea rând, pentru că lucrez cu regizorul Dinu Cernescu; iar în al treilea, mă voi întâlni cu colectivul Teatrului Giulești, un colectiv în plină ascensiune.

Piesa, după cum se știe, e controversată; unii teoreticieni de teatru consideră că nu-i aparține în întregime lui Shakespeare. Dar ea conține, incontestabil, elemente de teatralitate specifice operei marelui Will.

Rolul are o întindere mare și o arie vastă de situații și stări prin care se înrudește cu alte personaje ale dramaturgiei shakespeareene. Eroul parcurge un zburciunat proces de cunoaștere — de cunoaștere a oamenilor, a vieții; o natură generoasă este pusă la încercare în fel și chip, contrariată, plasată în situații tragice, cu scopul de a extrage o morală generoasă și de a exalta resursele spiritului. Sfirșitul aventurii sale este un *happy-end* ironic.

Personajul e complicat; dacă am compara ceea ce se petrece cu el cu o reacție chimică, am spune că el acționează și se transformă sub presiunea evenimentelor din afară, care reprezintă catalizatorul. Singur într-o lume ostilă, înarmat numai cu dragoste și dorința de bine, impulsurile sale spontane sînt permanent contrazise.

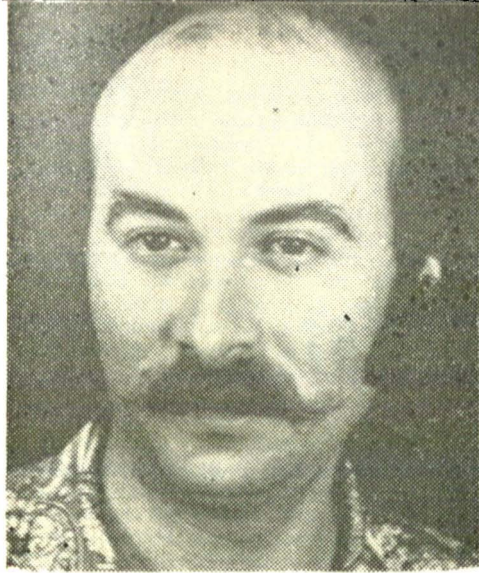
Profesional, e un lucru foarte greu, piesa avînd o desfășurare cinematografică; nu există nici unitate de timp, nici de loc. În construcția spectacolului, Dinu Cernescu echilibrează aceste rupturi prin tipologia distribuției și prin elemente scenice atemporale. Este o experiență incitantă; toți actorii lucrează cu pasiune și interes. Premiera, în toamnă. După aceea, la Teatrul „Bulandra”, tot cu Dinu Cernescu, vom lucra *Egmont*“.

telex-,,teatrul“●telex-,,teatrul“●telex-,,teatrul“

scenografia Sandei Mușatescu. ● Ne-a parvenit ultimul număr din revista „Arlechin” nr. 9—10. Numărul, închinat în întregime comediei dell’arte, este foarte bun. Nu știm, însă, cui îi este destinat. La chioșcuri nu se difuzează, nouă nu ne este trimis... ● Teatrul de Stat din Reșița pregătește, pentru prima parte a stagiunii

viitoare o piesă a lui Vampilov nereprezentată încă la noi: Adio, studenție!, în regia lui Călin Florian. ● Două apariții editoriale readuc în atenție personalitatea lui Camil Petrescu: Teatru vol. I și II și Scrisori către Camil Petrescu, ediție îngrijită de Florica Ichim. Ambele volume au apărut în editura „Minerva”. ● Caragiale,

din nou pe meridianele globului? De curînd, a avut loc premiera Scrisorii pierdute în Costa Rica, la „Compania națională de teatru” din San José. ● Asociația studenților din Cluj-Napoca editează o revistă extrem de interesantă, densă și variată, „Echinor”. Ultimul număr al revistei este închinat teatrului; putem afla aici

VIITORUL ROL

TUDOR GHEORGHE

Tudor Gheorghe a absolvit I.A.T.C. în 1966, ca elev al profesoarei Eugenia Popovici. Repartizat la Teatrul Național din Craiova, i-a rămas, neabătut, credincios; a devenit cunoscut datorită modului original și inspirat în care a știut să afirme un gen de spectacol deosebit de îndrăgit de publicul tânăr: recitalul de muzică și poezie, într-o formulă proprie, în care Tudor Gheorghe excellează; dar, știind să-și păstreze datele proprii, prestigiul actorului este justificat și de creațiile sale scenice, atât în registrul comic, cât și în cel dramatic; inclinînd spre compoziție, el trece cu ușurință de la o vîrstă la alta, de la un mediu la altul, realizînd personaje expresive, pline de vitalitate. Din numeroasele roluri interpretate, notăm cîteva: Brinzovenescu (*O scrisoare pierdută*), Catindatul (*D'ale carnavalului*) de

I. L. Caragiale; Galy Gay (*Un om = un om*, de Bertolt Brecht); Baronul (*Azilul de noapte*, de Maxim Gorki); Colonelul Werther (*Seară de taină*, de I. D. Sîrbu); Vlad Tepeș (*A treia țepă*, de Marin Sorescu).

Po afișul de premiere al Teatrului Național din Craiova, va apărea în curînd o piesă de Shakespeare: *Richard al II-lea*; Tudor Gheorghe va juca rolul titular.

„Richard al II-lea e un rol pe care orice actor din lume e mîndru să-l înscrie la activul său. A 15-a stagiune din cariera mea de actor începe bine.

Dacă cineva și-ar propune să alcătuiască o galerie a celor mai complexe personaje dramatice, începînd cu tragediile antice și pînă azi, Richard al II-lea n-ar trebui să lipsească.

Balansul între măreția rangului și joscnicia faptei, între culmile rafinamentelor estetice și abisurile inconștienței și egoismului, precum și haina poetică în care Shakespeare înfățișează acest balans, dau dimensiune tragică personajului. Regele calcă legea, și invocă, în apărarea sa, legea călcată! Drumul de la faptă și pînă la înțelegerea ei este cel al purificării, prin suferință. Ușuraticul din prima parte a piesei devine, în final, un înțelept. Prea tîrziu, însă. Prea tîrziu atît pentru rege, cît și pentru om. Moartea vine odată cu Exton? Nu. Moartea e lîngă Richard din clipa în care pășeste pe drumul surghiunului. Exton aduce cu el ceva din lumea pe care regele a părăsit-o, de nevoie, bineînțeles, dar în care nu știu dacă ar mai vrea să se întoarcă. Înțelegînd că «vremea e cea care-l pierde», își începe drumul «spre triste hagiaticuri» aruncîndu-se în spada lui Exton...

Malițioși colegi de breaslă se-ntreabă cum, oare, voi «cînta» un text atît de celebru, jucat cu strălucire de mari actori. Regizorul Mircea Cornișteanu «aude» bine teatrul, și sper să nu mă lase să cînt fals...

Maria MARIN

telex-,,teatrul“●telex-,,teatrul“●telex-,,teatrul“

studii aprofundate, serioase, competente despre I. L. Caragiale, Teodor Mazilu, D. R. Popescu, Marin Sorescu. Am fi bucuroși să primim la redacție cite un exemplar al acestei reviste. ● Teatrul Național „Vasile Alecsandri” din Iași a reluat, într-o nouă montare, Chirița în provincie. Chirițoiaia, care

a făcut gloria lui Miluță Gheorghiu decenii în șir, este astăzi interpretată de Tamara Buciuceanu-Botez. ● Aflăm, cu mîhnire și cu indignare, că, după opinia lui Liviu Timbus, proaspăt cronicar dramatic al revistei „Flacăra”, Teodor Mazilu ar fi fost un autor care, cel puțin în ultima lui piesă, Mobilă

și durere, a încercat să-și plaseze „bancurile copioase, uneori porcoase...”. Nu putem trece sub tăcere această insultă la adresa unui dramaturg care a onorat, cum puțini alții, literatura românească, teatrul românesc. Căci totul are o limită. Pînă și lovitura de copită... ●

Britanie, dar multe vin și din străinătate. Așa că în timpul Festivalului de la Edinburgh te poți pune la curent cu apariția unor noi talente. Iată de ce acest festival prezintă interes.

— Dar pentru viața teatrală din Anglia? Ce înseamnă acest festival?

— Criticii vin la festivalul de la Edinburgh, în speranța că vor vedea textul unui scriitor necunoscut, sau un actor, sau un regizor, ale cărui realizări n-au fost niciodată văzute de vreun critic, și le vor face cunoscute întregii țări. Să dau un exemplu.

— Deci, criticul de teatru poate descoperi și poate impune talente?

— Da. Dar nu de unul singur. Aceasta nu e posibil decât foarte rar. Harold Hobson (care era un mare critic, singurul care a elogiat lucrările lui Harold Pinter) a fost unul dintre cei trei importanți critici din Londra care au scris bine despre piesele lui Edward Bond. Și a avut dreptate. De obicei, opinia favorabilă a mai multor critici poate să ridice pe cineva. Dacă criticul scrie cu convingere, el poate influența cariera respectivei per-

soane sau piese. Firește, nu întotdeauna se întâmplă așa, dar de cele mai multe ori.

— Vă rog să ne spuneți ceva despre demnitatea și despre morala profesională a criticului.

— Permiteți-mi să mă întorc la o idee enunțată anterior. Criticul poate să lase impresia că are foarte multă putere, dar, la rindul lui, este adesea criticat. El se află într-o poziție în care poate fi ușor atins, chiar distrus. Eu cred că demnitatea, și în special caracterul moral, se manifestă în adevărul celor pe care le afirmi, în măsura în care discerni adevărul, și ai tăria de caracter de a susține ceea ce crezi, în pofida presiunilor din partea celor care te atacă cu vehemență sau te laudă prea mult. Chiar dacă nu ți se oferă bani, se poate încerca să fii cumpărat în alt fel: de pildă, făcându-ți-se complimente. Moralitatea și demnitatea criticului înseamnă ca el să spună adevărul așa cum îl vede, așa cum îl înțelege, și, în plus, să fie tenace. Or, asta-i un lucru mai greu decât pare.

Londra. 16 februarie 1981

elex-,,teatru/“ • telex-,,teatru/“ • telex-,,teatru/“

În colecția „Biblioteca pentru toți“ a apărut un volum Shakespeare, cuprinzând piesele Visul unei nopți de vară și Totul e bine cînd se sfîrșește cu bine. Pe cînd, întreaga operă shakespeareană, din nou, în această colecție de largă răspîndire? ● Am citit cu deosebit interes ultimul număr (iunie 1981) al revistei ieșene „Convorbiri literare“, care conține, printre altele, trei fragmente de piese inedite: Luptătorul pe două fronturi de Marin Sorescu, Întîlnirea lui Don Juan cu Faust de Nicolae Țațomir și Logodnicia mincinoși de George Genoiu. ● Teatrul Giulești a prezentat, la Muzeul de artă al R.S.R., un interesant recital de versuri, în regia lui Tudor Mărăscu, intitulat Popas în

istorie. ● La același teatru, Geta Vlad repetă, pentru stagiunea care vine, două piese: Anunț la mica publicitate de Al. Sever (publicată sub titlul Menajera în revista „Teatrul“ nr. 1/1974), și Dragostea prințesei de Sașa Lichy. ● Argumentat și deschis polemic, articolul Dramaturgia în cîteva repere esențiale de Valentin Silvestru, în „Contemporanul“ din 19 iunie 1981. ● Sărbătoare la I.A.T.C.: promoția 1961 de actori s-a reunit pentru a aniversa două decenii de la absolvire. ● Revista „Vatra“ nr. 6/1981 publică piesele într-un act Limba încercată de Iosif Naghiu și Nu merită să vă electrocutați de Dumitru Solomon, precum și tabloul 1 al piesei Orașul viitorului

de Horia Lovinescu. ● S-au decernat Premiile Academiei R.S.R. pentru dramaturgie: Credința de Ion Coja (pentru anul 1979), Ploua și ancheta-torul de Leonida Teodorescu (1980). ● La Teatrul Național din Tirgu Mureș se pregătește deschiderea stagiunii 1981—1982. Viitoarele premiere sînt Steaua fără nume de Mihail Sebastian, în regia Ralucăi Iorga Mindrilă (la secția română) și Salcîmul liliachiu de Szep Ernő, în regia lui Kovács Levente (la secția maghiară). ● Teatrul Tineretului din Piatra Neamț și-a sărbătorit, de curînd, douăzeci de ani de activitate. Ii dorim valorosului colectiv tinerete fără bătrînețe și viață fără de moarte! ●

FAIMA